

ISSN: 2636-848X

**Türk Spor Bilimleri
Dergisi**
Türk Spor Bil Derg

Cilt 1, Sayı 2
Ekim 2018, 66-71

The Journal of Turkish
Sport Sciences
J Turk Sport Sci

Volume 1, Issue 2
October 2018, 66-71

Arif ÖZSARI¹

Havva DEMİREL²

Mehmet ALTIN³

Yahya Gökhan YALÇIN⁴

Hayri DEMİR⁵

¹ Gençlik Hizmetleri ve Spor İl
Müdürlüğü
E-mail: arifozsari@hotmail.com

² Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri
Fakültesi
E-mail:
havvademirel@selcuk.edu.tr

³ Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri
Fakültesi
E-mail: mealtin@selcuk.edu.tr

⁴ Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri
Fakültesi
E-mail: ygyalcin@gmail.com

⁵ Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri
Fakültesi
E-mail: hdemir@selcuk.edu.tr

Geliş Tarihi: 11.10.2018

Kabul Tarihi: 23.10.2018

ORJİNAL ARAŞTIRMA
ORIGINAL RESEARCH

Kadın Basketbolcuların Sportmenlik Yönelimleri

Özet

Bu araştırmanın amacı, kadın basketbolcuların sportmenlik davranışlarının belirlenmesidir. Bu amaçla araştırmaya, Türkiye Kadın Basketbol 1. liginde mücadele eden (yaşları ortalamaları $20,56 \pm 5,18$) 48 sporcu ile bölgesel ligdeki (yaşları ortalamaları $17,91 \pm 2,46$) 48 sporcu olmak üzere toplam 96 kadın basketbolcu katılmıştır. Araştırma verilerinin elde edilmesinde kişisel bilgi formunun yanı sıra, Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada tanımlayıcı istatistik yapılarak, verilerin homojenliği ve varyansları test edilmiş, ikili karşılaştırmalarda Independent-Samples t testi, çoklu karşılaştırmalarda One-Way Anova, farklılığın kaynağının belirlenmesinde ise Tukey testi kullanılmıştır. Sonuç olarak; kadın basketbolcuların sportmenlik yönelimlerinde sporculuk tecrübesi, eğitim seviyesi ve yaş gruplarına göre anlamlı farklılıklar olduğu ($p < 0,05$), lig kategorisinde ise anlamlı değişimler bulunmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Yaşı küçük, sporculuk tecrübesi az ve orta derecede eğitim seviyesine sahip kadın basketbolcuların; yaşı büyük, sporculuk tecrübesi daha çok ve yükseköğretim derecesinde eğitimi olan kadın basketbolculara göre sportmenlik yönelim değerlerine daha fazla olumlu katkıda buldukları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Kadın basketbolcu, sportmenlik, sportmenlik yönelimi

Sportmenity Directions of Women Basketball

Abstract

The aim of this research is to determine the sporting behaviors of female basketball players. For this purpose, research, Turkey Women's Basketball 1 in the league in that sportsmanship (mean age of $20,56 \pm 5,18$) 48 athletes with the regional league in which athletes (mean age $17,91 \pm 2,46$) participated in a total of 96 women's basketball, including 48 athletes. In addition to personal information form, Multidimensional Sports Orientation Scale was used to obtain the research data. In the research, descriptive statistics were done, homogeneity and variance of the data were tested, Independent-Samples T test was used for paired comparisons, One-Way Anova was used for multiple comparisons, and Tukey test was used for determining the source of difference. As a result; There were no significant differences in sports category in terms of sporting experience, education level and age groups ($p < 0,05$) and no significant changes in league category ($p > 0,05$). Female basketball players with a small age, low sports experience and moderate level of education; According to female basketball players with higher education level and higher education level, it can be said that they make more positive contribution to sportsmanship orientation values.

Keyword: Female basketball player, sportsmanship, sportspersonship orientation

GİRİŞ

Spor, barış, hoşgörü, eşitlik, disiplin, erdem, haz, hak, hukuk, mutluluk, sevgi ve saygı gibi insan onuruna yakışır kavramları bünyesinde taşıdığı gibi; hüznün, keder, stres gibi yine insani özellik taşıyan kavramları da içeren bir etkinlik olarak, insanın bütün varlığını etkileyen bir kavram olma niteliğini halen devam ettirmektedir (Pehlivan, 2004). Spor, özel bir yaşam ve özel bir ahlakıdır (Erdemli, 2016). Sportmenlik ise hayati derecede önemli bir kavramdır (Sensions, 2004). Sporcuların kişilikleri ve sportmence davranışları sürekli tartışılmaktadır. Etik veya ahlâkî davranış olarak da tabir edilen sportmence davranışın tartışmaları tipik olarak özet değer yargılarını veya kanıt ve teorilerden ziyade fikirleri yansıtır (Elik, 2017).

Müsabakaya çıkacak sporcunun hedefi elbette galip gelmektir, fakat sporcunun elde ettiği başarılarla aldığı ödüller ve şampiyonluklar amaç değil araç olmalıdır (Gümüş vd. 2016). Etik ve sportmenlik konularında iyi bir eğitim verilmedikçe spor sahalarındaki sportmence davranışların görülme sıklığının daha az olması kaçınılmazdır (Kayışoğlu vd., 2015). Spor ortamının korunması için müsabakalardaki sportmence davranışların yaşatılması ve geliştirilmesi gerekmektedir. Sportmenlik sporun içinde tavsiye edilen davranışlarla ilişkilidir ve bazen dürüst ve güvenilir şekilde yarışmayı hayatın diğer alanlarına uygular (Gürpınar, 2009). Sportmenlik, başarıya ulaşmak için çabalarırken adalet, dürüstlük ve kurallara saygı gösterme kararlılığını sürdürür (Robinson, 2009).

Araştırmanın Amacı

Kadın basketbolunun sportmence davranışların en çok sergilendiği branşlardan biri olduğu düşünülmektedir. Bu düşünceden hareketle Türkiye kadın basketbolu birinci ve bölgesel liginde mücadele eden kadın sporcuların sportmenlik yönelimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Kadın basketbolculara ait elde edilecek bulguların ilgili literatüre katkı sağlayacağı da ifade edilebilir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nicel araştırma desenlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Kişilerin belirli konulardaki tutum, inanç, görüş, davranış, beklenti ve özelliklerini anketler yardımıyla tespit etmeyi amaçlayan araştırmalara tarama araştırmaları denilmektedir (Gürbüz ve Şahin, 2017).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini Türkiye kadın basketbolu ligi oluştururken, örneklem grubunu ise 1.ligden 48, bölgesel ligden 48 olmak üzere toplam 96 kadın basketbolcu oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, araştırmacılar tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu”, ve “Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği” (MSOS) kullanılmıştır.

Kişisel bilgi formu

Araştırmaya katılan sporculara, araştırmacılar tarafından hazırlanan yaş, mücadele ettikleri kategori, spor tecrübeleri ve eğitim seviyeleri gibi soruların bulunduğu kişisel bilgi formu uygulanmıştır.

Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği

Araştırmaya katılan kadın sporcuların sportmenlik yönelimlerini belirlemek amacı ile Vallerand vd. (1997) tarafından geliştirilen ve Türkçeye uyarlanması Balçıkankılı (2010) tarafından yapılan Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği (Multidimensional Sportspersonship Orientation Scale-MSOS) kullanılmıştır. Ölçek 5’li likert tipi olup, 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçek “sosyal normlara uyum”, “kurallara ve yönetime saygı”, “sporda sorumluluklara bağlılık”, “rakibe saygı” alt boyutlarını içermektedir. Cronbach Alpha değerleri ise; sosyal normlara uyum ,86; kurallara ve yönetime saygı ,83; sporda sorumluluklara

bağlılık ,91; rakibe saygı ,82'dir (Balçıkınlı, 2010). Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha değeri ,91 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılan sporcuların yönetici ve antrenörlerinden gerekli izinler alınarak, veri toplama formu dağıtılmış sporcular çalışmanın amacı, katılımın gönüllülük esasına dayandığı, kişisel bilgilerinin istenmediği konusunda bilgilendirilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan verilerin analizinde SPSS 22.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistik yapılarak, verilerin homojenliği ve varyansları test edilmiş, İkili karşılaştırmalarda Independent-Samples t testi, çoklu karşılaştırmalarda One-Way Anova, farklılığın kaynağının belirlenmesinde ise Tukey testi kullanılmıştır. Sonuçlar $p=0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Sporculuk Tecrübesi Değişkenine Göre Sportmenlik Yönelimi Değişimleri

Sporculuk Tecrübesi	n	%	Sosyal Normlara Uyum		Kurallara ve Yönetime Saygı		Sporda Sorumluluklara Bağlılık		Rakibe Saygı	
			\bar{x}	ss	\bar{x}	ss	\bar{x}	ss	\bar{x}	ss
1-3 yıl	15	15,6	4,42	,785	4,70 ^a	,310	4,77	,353	4,52 ^c	,432
4-6 yıl	23	24,0	3,53	1,38	4,08	1,30	4,31	1,29	4,28 ^c	,996
7-8 yıl	29	30,2	4,08	,980	4,11	,859	4,31	,872	3,51 ^b	,828
9 yıl üzeri	29	30,2	4,08	1,02	3,62 ^b	1,14	4,22	,983	3,04 ^a	,893
Toplam	96	100	4,00	1,10	4,05	1,06	4,36	,974	3,71	1,01
p			,082		,014*		,345		,000*	

Tablo 1'de görüldüğü gibi; kadın basketbolcuların sporculuk tecrübesi değişkenine göre sportmenlik yönelimi düzeyi değişimlerinde kurallara ve yönetime saygı ile rakibe saygı alt boyutlarında istatistikî açıdan anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 2. Lig Kategorisi Değişkenine Göre Sportmenlik Yönelimi Değişimleri

Lig Kategorisi	n	%	Sosyal Normlara Uyum		Kurallara ve Yönetime Saygı		Sporda Sorumluluklara Bağlılık		Rakibe Saygı	
			\bar{x}	ss	\bar{x}	ss	\bar{x}	ss	\bar{x}	ss
1.lig	48	50	3,84	1,11	3,91	1,12	4,21	1,05	3,66	1,02
Bölgesel lig	48	50	4,17	1,07	4,18	,994	4,50	,869	3,77	1,00
Toplam	96	100								
p			,149		,216		,138		,603	

Tablo 2'de görüldüğü gibi; kadın basketbolcuların lig kategorisine göre sportmenlik yönelimlerinde istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 3. Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Sportmenlik Yönelimi Değişimleri

Eğitim Seviyesi	n	%	Sosyal Normlara Uyum		Kurallara ve Yönetime Saygı		Sporda Sorumluluklara Bağlılık		Rakibe Saygı	
			\bar{x}	ss	\bar{x}	ss	\bar{x}	ss	\bar{x}	ss
Orta Öğretim	61	63,5	4,12	1,04	4,42 ^a	,778	4,65 ^a	,634	4,03 ^a	,950
Yüksek Öğretim	35	36,5	3,80	1,17	3,40 ^b	1,19	3,84 ^b	1,22	3,16 ^b	,880
Toplam	96	100								
p			161		000*		001*		000*	

Tablo 3’de görüldüğü gibi; kadın basketbolcuların eğitim seviyelerine göre sportmenlik yönelimlerinde kurallara ve yönetime saygı, sporda sorumluluklara bağlılık ve rakibe saygı alt boyutlarında istatistiki açıdan anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 4: Yaş Değişkenine Göre Sportmenlik Yönelimi Değişimleri

Yaş Grubu	n	%	Sosyal Normlara Uyum		Kurallara ve Yönetime Saygı		Sporda Sorumluluklara Bağlılık		Rakibe Saygı	
			\bar{x}	ss	\bar{x}	ss	\bar{x}	ss	\bar{x}	ss
14-17 yaş	44	45,8	3,98	1,07	4,51 ^a	,745	4,71 ^a	,582	4,17 ^a	,877
18 ve üzeri	52	54,2	4,03	1,13	3,66 ^b	1,14	4,06 ^b	1,13	3,32 ^b	,959
Toplam	96	100								
	p			,829		,000*		,001*		,000*

Tablo 4’de görüldüğü gibi; kadın basketbolcuların yaş gruplarına göre sportmenlik yönelimlerinde kurallara ve yönetime saygı, sporda sorumluluklara bağlılık, ve rakibe saygı alt boyutlarında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmaya Türkiye Kadın Basketbol 1. liginde sporculuk yapan (yaşları ortalamaları $20,56 \pm 5,18$) 48 sporcu ile bölgesel ligde sporcu olan (yaşları ortalamaları $17,91 \pm 2,46$) 48 sporcu olmak üzere toplamda 96 kadın basketbolcu katılmış olup, katılımcıların sportmenlik yönelimleri bazı değişkenler açısından incelenmeye çalışılmıştır.

Kadın basketbolcuların sporculuk tecrübelerine göre sportmenlik yönelimi değişimlerinde kurallara ve yönetime saygı boyutunda 1-3 yıl sporculuk tecrübesi sahip olan bireylerin ortalama puanı (4,70), 9 yıl ve üzeri sporculuk tecrübesine sahip olan bireylerin ortalama puanlarına (3,62) göre anlamlı şekilde yüksek olduğu tespit edilmiştir (Tablo 1). Rakibe saygı boyutunda 9 yıl ve üzeri sporculuk tecrübesine sahip olan bireylerin ortalama puanı (3,04), 7-8 yıl sporculuk tecrübesine sahip olan bireylerin ortalama puanı (3,51), 4-6 yıl (4,28) ve 1-3 yıl sporculuk tecrübesine sahip olan bireylerin ortalama puanı (4,52) olarak bulunmuş ve tüm sporculuk tecrübesi kategorilerinde anlamlı değişimler olduğu saptanmıştır (Tablo 1). Anlamlı farklılıklar tespit edilen kurallara ve yönetime saygı boyutu ile rakibe saygı boyutlarında en yüksek ortalamaya 1-3 yıl sporculuk tecrübesine sahip olan bireylere aitken, en düşük ortalamaya 9 yıl ve üzeri sporculuk tecrübesine sahip olan bireylere aittir. Kadın basketbolcuların sporculuk tecrübesi artarken kurallara ve yönetime saygı ile rakibe saygı puanlarında azalış tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre sporculuk tecrübesi az olan kadınların sportmenlik yönelimlerinin, sporculuk tecrübesi çok olanlara göre daha olumlu düzeyde olduğu söylenebilir. Alan yazında araştırmamız bulgularına benzer sonuçlar mevcuttur. Amatör futbolcuların sportmenlik düzeylerinin araştırıldığı bir çalışmada spor yaşı değişkenine göre kurallara ve yönetime saygı alt boyutunda gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmiş, elde edilen değerlerin 1-5 yıllık sporculuk tecrübesine sahip futbolcuların lehine olduğu anlaşılmıştır (Elik, 2017). 5. 6. ve 7. sınıf seviyesinde öğrenim gören sporcu öğrencilerin sportmenlik puanlarının, 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin puanlarından anlamlı şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, 5. sınıf öğrencilerinin sportmenlik puanlarının 6.ve 7. sınıf öğrencilerinin sportmenlik puanlarından anlamlı şekilde yüksek olduğu tespit edilmiştir (Yılmaz vd., 2017). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi sportmenlik davranışlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirildiği çalışmada, sınıf düzeyi arttıkça uygun davranışlar sergileme alt boyutundaki ortalamaların düştüğü; bunun yanında sınıf düzeyi arttıkça uygunsuz davranışlardan kaçınma alt boyutundaki ortalamaların arttığı saptanmıştır (Sezer vd. 2015). Öğrencilerin sınıf düzeyi ilerledikçe sportmenlik davranışında düşme görüldüğü tespit edilmiştir (Türkmen ve Varol, 2015). 1-4 yıllık sporculuk tecrübesi olan bireylerin, 11-12 yıllık tecrübesi olan bireylere göre ahlaki ölçek puanlarının daha yüksek olduğunu belirtmiştir (Satcher, 2006).

Kadın basketbolcuların lig kategorisine göre sportmenlik yönelimlerinde istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (Tablo 2). Ancak hem birinci ligde hem de ikinci ligde rakibe saygı alt boyutunun ortalama puan açısından en düşük değere sahip olan boyut olduğu tespit edilmiştir. Alan yazındaki araştırma sonuçları da bulgumuzu destekler niteliktedir. Sportmenlik yöneliminin incelendiği çalışmalarda rakibe saygı alt boyutunun ortalama puan açısından en düşük değere sahip olan boyut olduğu görülmektedir (Tazegül, 2018; Balçıklı vd., 2017; Gürpınar ve Kurşun, 2013; Topan, 2011; Stornes ve Ommundsen, 2004).

Kadın basketbolcuların eğitim seviyelerine göre sportmenlik yönelimi değişimlerinde kurallara ve yönetime saygı alt boyutunda orta öğretim mezunu sporcuların ortalama puanı (4,42), yükseköğretim mezunu sporcuların ortalama puanına (3,40) göre yüksek bulunmuş ve bu değişimin istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. Anlamlı değişim tespit edilen diğer bir boyut ise sporda sorumluluklara bağlılıktır. Orta öğretim mezunu sporcuların ortalama puanı (4,65), yükseköğretim mezunu sporcuların ortalama puanına (3,84) göre yüksek bulunmuş ve bu değişimin istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmıştır. Rakibe Saygı boyutunda orta öğretim mezunu sporcuların ortalama puanı (4,03), yükseköğretim mezunu sporcuların ortalama puanına (3,16) göre yüksek bulunmuş ve bu değişimin de istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir (Tablo 3). Anlamlı farklılık tespit edilen üç alt boyut ile anlamlı farklılık tespit edilmeyen bir boyuttan elde edilen değerlere bakarak orta öğretim mezunu kadın basketbolcuların sportmenlik yönelim puanlarının daha iyi seviyede olduğunu söylemek mümkündür. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sportmenlik davranışları hakkındaki görüşleri belirlemek için yapılan çalışmada yüksek öğretim gören sporcu öğrencilerin rakibin dikkatini dağıtmak için uygun olmayan davranışlar sergileyebilecekleri görülmüştür (Tel vd., 2017). Sportmenlik ve profesyonellik arasında ikilem barındıran somut örnek olaylara öğretmen adaylarının yaklaşımlarını değerlendirmek üzere yapılan çalışmada elde edilen sonuçlar ahlaksal davranışların geliştirilmesinde ve uygulanmasında beden eğitimi öğretmenlerinden beklenenlerin karşılanamayacağı yönündedir (Yıldırım ve Sezen, 2006). Beden eğitimi öğretmenlerinin fair-playe ilişkin olumlu ve olumsuz davranışlara yaklaşımlarını belirlemek amacı ile yapılan çalışmada elde edilen sonuçlar öğretmenlerin, fair-playe ilişkin yaklaşımlarının daha çok başarı odaklı olduğu yolundadır (Sezen ve Yıldırım, 2007). Araştırmamız ve ilgili literatürdeki sonuçlar göz önüne alındığında sportmenlik yöneliminde eğitim seviyesi faktörünün tek başına açıklayıcı bir kavram olamayacağı düşünülmektedir.

Yaş faktörü sporcuların ahlaki karar alma tutumlarında anlamlı bir etkiye sahiptir (Pepe vd. 2017). Kadın basketbolcuların yaş gruplarına göre sportmenlik yönelimlerinde 14-17 yaş grubu sporcuların kurallara ve yönetime saygı alt boyut puan ortalamaları (4,51), 18 ve üzeri yaş grubu sporcu ortalamalarına (3,66) göre anlamlı şekilde yüksek olduğu saptanmıştır. Sporda sorumluluklara bağlılık ile rakibe saygı alt boyutlarında da aynı yaş gruplarında anlamlı farklılıkları görmek mümkündür (Tablo 4). Anlamlı farklılık tespit edilen üç alt boyut değerlerine bakarak yaşı küçük olan sporcu grubunun sportmenlik yönelimlerinin yaşı büyük olan sporcu grubuna göre daha pozitif düzeyde olduğunu söylemek mümkündür. Araştırmamızla aynı yönlü bulgular ilgili literatürde rastlamak mümkündür. Yaşı büyük sporcuların sportmenlik yönelimleri, yaşı küçük olanlara göre daha düşüktür (Tsai ve Fung, 2005). Kuralları ihlal etme puanlarının büyükler kategorisindeki sporcularda, küçükler kategorisindeki sporculara göre daha yüksek bulunmuştur (Kaye ve Ward 2010). Araştırmamız ve ilgili literatür bulgularına bakarak yaşı büyük sporcuların daha üst liglerde mücadele etme ve skor olarak müsabakaları kazanmaları sonucunda başka edimler elde edecek olmalarının sportmenlik kurallarına daha az uyma eğilimi gösterebilecekleri düşüncesini akla getirmektedir. Ancak unutulmamalıdır ki; genç sporcular, kendilerinden büyük sporcuları gözlemleyerek sportmen davranışları öğrenirler (Robinson, 2009).

Sonuç olarak; kadın basketbolcuların sportmenlik yönelimlerinde sporculuk tecrübesi, eğitim seviyesi ve yaş gruplarına göre anlamlı farklılıklar olduğu, lig kategorisinde ise anlamlı değişimler bulunmadığı tespit edilmiştir. Yaşı küçük, sporculuk tecrübesi az ve orta derecede eğitim seviyesine sahip kadın basketbolcuların; yaşı büyük, sporculuk tecrübesi daha çok ve yükseköğretim derecesinde eğitimi olan

kadın basketbolculara göre sportmenlik yönelim değerlerine daha fazla olumlu katkıda buldukları söylenilebilir.

Spor ahlakına, disiplinine sahip sağlıklı nesillerin yetişmesi hepimiz için önemlidir (Altın ve Özsarı, 2017). Ahlak olmasaydı, toplumsal hayat olmazdı (Okumuş, 2017). Bizlere göre ise sportmenlik ruhu olmasaydı, sportif olguların da bir anlamı olmazdı; o halde sportmenlik sportif hayatın vazgeçilmezidir diyebiliriz.

Takım sporu ve bireysel sporla ilgilenen sporcuların sportmenlik yönelimlerinin değerlendirildiği bir araştırma yapılmasının bilme artı değer katacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Altın, M., Özsarı, A. (2017). Sporcu eğitim merkezlerinde yatılı olarak eğitim gören sporcuların ahlaki karar alma tutumları. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(1),133-145.
- Erdemli, A. (2016).*Temel Sorunlarıyla Spor Felsefesi* (3. Basım). İstanbul: E yayınları, 19.
- Elik, T.(2017).*Güneydoğu Anadolu bölgesi futbol takımlarında amatör olarak futbol oynayan sporcuların sportmenlik yönelimleri ve empatik eğilim düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2017). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayıncılık. Ankara.105.
- Gürpınar, B., ve Kurşun, S. (2013). Basketbolcuların ve futbolcuların sportmenlik yönelimleri. *Mediterranean Journal of Humanities*, 3(1), 171-176.
- Gürpınar, B.(2009). *Basketbol ve futbol hakemlerinin karşılaştıkları sportmenlik dışı davranışlar ve bu davranışların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gümüş, H., Saraçlı, S., Ömür, F.K., Doğanay, G., ve Kurtipek, S.(2016). Ortaöğretim öğrencilerinde fairplay kavramı. *International Journal of Science Culture and Sport*. 4 (Special Issue 2),430-438.
- Kayıoğlu, B.N.,Altınkök, M., Temel C., ve Yüksel, Y. (2015). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının incelenmesi: Karabük ili örneği. *International Journal of Science Culture and Sport*,1,1044-1055.
- Kaye, M. P., ve Ward, K. P. (2010). Participant-related differences in high school athletes moral behavior. *Athletic Insight*, 12(1), 1-17.
- Robinson, T. (2009).*Sportmanship in Youth Athletics*. Library of Congress cataloging in publication data.United State.13-19.
- Okumuş, E. (2017). Modern toplumda ahlak ve gençlik. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*,11(5),79-94.
- Pehlivan, Z. (2004). Fair- play kavramının geliştirilmesinde okul sporunun yeri ve önemi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2(2),49-53.
- Pepe, Ş.,Özsarı, A.,Pepe, H., Fişekçioğlu, B.,ve Pekel, A. (2017).A scrutiny on the moral decision-making attitudes of the youth sports people in combat branches.*European Journal of Physical Education and Sport Science*,3(11),32-50.
- Satcher, D.N. (2006). Social and moral reasoning of high school athletes and non-athletes. Doctorate Thesis, The University of SouthernMississippi, Human Performance and Recreation Department. Mississippi.
- Sensions, W.L. (2004). Sportmanship as honor.*Journal of the philosophy of sport*. 31(1),47-59.
- Sezer,U., Ektirici, A., Özbal, A.F., ve Ath,K. (2015).Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi sportmenlik davranışlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi.*Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*,1(1),42-51.
- Sezen-Balçıklı, G.,Gülşen,K.,Yıldırım,İ. (2017). Kadın futbolcularda sportmenlik yönelimi.*Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*,22(1-4),1-9.
- Sezen-Balçıklı, G. (2010). Çok boyutlu sportmenlik yönelimi ölçeği'nin Türkçe uyarlaması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması.*Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*,15(1), 1-10.
- Sezen, G., Yıldırım, İ., (2007). Beden eğitimi öğretmenlerinin futbolda fair play'e ilişkin olumlu ve olumsuz davranışlara yaklaşımlarının incelenmesi. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 2(1), 14-22.
- Stornes, T.,& Ommundsen, Y. (2004). Achievement goals, motivational climate and sportpersonship: a study of young handball players. *Scandinavian Journal of Education*, 48(2), 205-221.
- Tazegül, U. (2018). The determination of the relationship between the levels of sportpersonship and narcissism of athletes.*European Journal of Education Studies*,4(1),13-20.
- Tel, M.,Yaman,Ç., ve Altun, M.(2017). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sportmenlik davranışları hakkındaki görüşleri. *International Journal of Cultural and Social Studies*,3 (Special Issue),16-26.
- Topan, A. (2011). *Ortaöğretim kurumlarında okullar arası futbol müsabakalarına katılan öğrencilerin fair play anlayışlarının kulüp deneyimlerine göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tsai, E.,& Fung, L. (2005). Sportpersonship in youth basketball and volleyball players. *Athletic Insight*,7(2), 37-46.
- Türkmen,M., ve Varol,S.(2015). Beden eğitimi ve spor dersinin ortaokul öğrencileri üzerinde sportmenlik davranışı oluşturma etkisinin belirlenmesi (Bartın il örneği). *International Journal of Contemporary Educational Studies*,1,42-64.
- Yıldırım, İ., ve Sezen, G., (2006). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının sportmenlik ve profesyonellik arasında ikilem barındıran somut örnek olaylara yaklaşımlarının değerlendirilmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(3),3-14.
- Yılmaz,A.,Esentürk, O.Ğ., ve İlhan, EL. (2017).Ortaokul öğrencilerinin ahlaki gelişimleri açısından sportmenlik yönelimleri. *International Journal of Human Sciences*,14(3),4970-4988.